

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

V. De ejusdem Potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

non est, arg. c. *Cum appellationibus fri-*
wolis §. de Appellat. in 6. & l. *Hec stipu-*
latio l. 4. in fine ff. ut Legat. seu fideicom-
missi. idcirco; ne huiusmodi clausula,
 sic intellecta, otiosa & inutilis evadat,
 vi ejus etiam rationabiles exceptiones non
 admittendas, cum Felino in c. *Ex parte*
cit. n. 6. & aliis volunt Rodericus *Com-*
pend. Q. Q. Regul. resol. 10. n. 19. & Bar-
 bosa in c. *cit. n. 2.* propter istius c. *tex-*
sum, quod Alexander III. *Cum, Rationa-*
biles exceptiones à delegato admittendas,
 dixisset, subdit, *Nisi exprimatur in li-*
teris nostris, quod nulla debeant exceptio-
nes admitti. Unde hoc casu etiam rati-
 onabiles non admittendas, rectè infer-
 tur; quia particula exceptiva, *Nisi*, suâ
 naturâ semper præcedentibus contradicit
 eisque oppositum ponit; ut, quod præ-
 cedens oratio affirmat, ut in proposito
Rationabiles exceptiones admittendas,
 ipsa neget, per tradita à Bartolo in l.
Actioe 4. c. de Transact. n. 1, Tuschio
Prætic. V. Dicitio conclus. 314. n. 6. &
 Everardo *Legal. arg. loco 82. n. 7.*

Neque, huiusmodi exceptiones ad-
 mittendas, pro ipsis deducta ratio evin-
 cit; quia imprimis, si hoc evinceret, Pa-
 pæ deneganda esset autoritas, delegan-
 di cum clausula, rationabilem exceptio-
 nem expressè tollente: quam tamen ob-
 servandam Panormit. l. *cit.* & alii In-
 terpp. notant; quod Papa, ex plenitu-
 dine potestatis suæ, communi & ipsius
 etiam partis juri derogare valeat, & ta-
 li casu velle censeatur. Deinde; quia,
 exceptionem etiam rationabilem non ad-
 mittens, non tollit omnem defensionem;
 cum, qui nequit excipere, possit appel-
 lare aut iudicis officium implorare, ut
 ex Barbatia advertit hac in re contrarius
 §4. Laiman n. 4. Demum; quia, licet ju-
 dex à Papa delegatus, vi ejusmodi clau-
 sulæ aliis etiam, quæ rationabiles & justæ

videntur, non attentis procedere debeat,
 admittere tamè non prohibetur exceptio-
 nes notorias, fundatas in Jure Naturali vel
 Divino, aut Jure Humano specialiter
 approbatas: ut v.g. sunt exceptiones mul-
 titatis: incompetentiæ iudicis, defectus
 citationis, inhabilitatis personæ ad ag-
 dum, inepti libelli: exceptiones mentis
 vel doli aperti, oppositæ v.g. instrumento
 confessionato: exceptiones fundatæ in
 confessione partis in iudicio factæ, vel in
 instrumento aque aut magis solentis,
 quàm est id, in quo intentionem suam
 fundat actor: exceptiones fundatæ in
 sententia, quæ tranlit in rem judicantem,
 vel in publico & authentico instrumento
 & similes aliæ, quas alii DD. cor. lib-
 tè deducit Felinus in c. *Ex parte cit. d.*
n. 6.

Quintò, ejus officium erigit, ut
 deferat Legitimæ appellationi; cum
 nim hæc sit quadam sui defensio, in in-
 nocentiæ præsidium comparata, c. *Can-*
speciali 61. §. Porro de Appellat. si legit-
 timè interpositæ iudex, sicut Ordinarius,
 sic etiam delegatus deferre debet, c. *Om-*
nia, can. Si quis & *segg. 2. q. 6. quæ de*
re sermo redibit Lib. 2. Tit. 28. artic.

ARTICULUS V.

De ejusdem Potestate

SUMMARIUM.

56. Vi istius delegatus citat partes.
57. Processum impediens coercet.
58. Etiam censuris, adhibita tamen
moderatione.
59. Interdictò, terram Episcopi contra-
matis temporalis.
60. Non spiritali tantum jurisdictione
ni, subjettam: 61. Absol.

61. Absolvit auctorem excommunicatum ;
 62. Nisi absolutio ad Papam vel Ordinarium specialiter spectaret.
 63. Exequitur sententiam suam ;
 64. Sed intra annum duntaxat ;
 65. Et, si delegatus sit ab inferiore ;
 66. Vel executionem mandat alteri ;
 67. Ad parendum obligato ; etsi illam sciat injustam ;
 68. Adhibita tamen triplici distinctione.
 69. Demum imporat auxilium brachii Curia secularis ;
 70. Qua id legitime petatum delegato denegare ;
 71. Aut de ejus sententia justitia cognoscere non potest.

56. **U**T, quæ officii sunt, causæ sibi commissæ cognitione, definitioneque delegatus exequatur, ei adjecta est Potestas: vi cuius Primò, citat partes, & legitime citatas, si contumaciter comparere aut ejus mandato aliàs parere recusent, opportunis remediis compellit, *c. De causis 4. §. fin. & c. Præterea 5.*

57. Secundò, ea omnia facit, sine quibus exequi nequit mandatam sibi jurisdictionem: & hanc vel processum causæ impediens aut malitiosè retardans, punit; quia, sicut, aliquò prohibitor, prohibita censentur omnia, per quæ ad illud pervenitur, *Reg. Cum quid 39. in 6. Glossa in c. cit. sic*, facta causæ delegatione, permisa delegato censentur omnia, quæ necessaria sunt ad ejus impletionem; quòd aliàs ejus potestas inefficax foret, & facile eluderetur; cum, mandans principale, mandare etiam accessoria, & finis executionem committens, etiam media committere censeatur; ne mandatam & potestas reddatur inefficax & facile eludatur, *c. Præterea cit. & ibi DD.* Unde

Tertiò, prædictos coercere potest

ac debet pœnis Juris, si quæ istò sunt constituta. *S. fin. cit.* cum iudex lege sive Jure neq; severior neq; clementior debeat esse, *Novell. 82. cap. 10.* Si verò Jure statuta non sunt, arbitrariis v.g. excommunicationis aut interdicti sententiis, *c. 1. ibi Distinctione Ecclesiastica*, aliisque pœnis: in quibus tamen investigandis infligendisque adhibenda moderatio & ratio habenda est; non tantum facti, istiusque circumstantiarum, sed etiam qualitatis personarum; ut v.g. in Episcopum, tanquam constitutum in dignitate Pontificali, propter reverentiam sacri officii, quod exercet, mitius quam in clericum inferiorem, & gradatim procedatur, *v. Sanè 11. c. Pastoralis 28. pr. & c. Quia Pontificali 2. in 6.* quibus Episcopo, propter rebellionem & contumaciam, primò Ecclesie ingressus aut sacerdotale ministerium interdicti: dein pœna suspensionis ab officio infligi: & his non proficientibus, demum censura aggravari, & in eum ferri sententia excommunicationis, vel terræ, ejus jurisdictioni subiecta, interdicto subijci jubetur: *Nisi forte aliter fieri suaserit nimia contumacia protervitas seu culpa*; quæ verba *c. Quid cit.* adduntur. Unde

Dubium moveri solet, an ob contumaciam Episcopi interdicto supponi à delegato possit diœcesis, subiecta ejus jurisdictioni solum spirituali: quod cum Felino in *c. Sanè cit. n. 2.* Covarruv. in *c. Alma p. 2. §. 1. n. 4.* & aliis affirmat Suarez de Censur. disp. 36. f. 3. n. 7. cum propter *c. cit.* textum: tum verò; quòd non appareat ratio, ob quam interdicto, quod est pœna spiritualis, supponi possit terra subdita temporalis, & non etiam spirituali duntaxat ejus potestati. Ita, & satis probabiliter, isti. Sed non minori probabilitate Negativam cum Panormit. in *c. Sanè cit. n. 6.* & aliis Interpp. re-

- terpp. relatis amplectitur Laiman *ibid. n. 2.* eamque non malè defumit ex ipso *c. cit.* textu, quò interdictò supponi posse dicitur terra, quæ ad Episcopi jurisdictionem pertinet *Specialiter*, quæ vox cum magis congruenter ad jurisdictionem, quàm ad interdictum referatur, sensum facit, si terra alium dominum non habeat; adeoque subjecta sit Episcopi jurisdictioni temporalis. Neque ex eo, quòd interdicere possit terram subiectam temporali, rectè inferitur idem posse in subditam soli jurisdictioni spirituali; cum de illa id Jure expressum sit, *c. 1. de Postul. Pralar. & c. Si sententia 16. de Sent. excom. in 6.* non etiam de ista: pro qua proinde militat communis Regula; quòd propter alterius culpam nemo sit puniendus, *arg. l. Non debet 74. & l. Factum 155. ff. de R. I.*
60. Quartò, absolvere delegatus potest actorem, post rescripti impetrationem excommunicatum ob causam pertinentem ad eam, ad quam delegatio est facta; quia, ut dictum, Papa delegandò causam regulariter etiam delegasse censetur accessoria, & ad eam expediendam necessaria, *c. Præterea cit. & c. Prudentiam 21. §. Sexta*: Nisi tamen excommunicatio sedi Apostolicæ specialiter esset reservata; cum enim, quæ à Principe ita referata sunt, in alium sine expressa commissione non transeant, *c. Quodd translationem 4. de Offic. Legati & l. 1. pr. ff. de Officio ejus, cui mand.* ab hujusmodi excommunicatione actorem absolvere delegatus, vi commissionis causæ generalis, non potest, per *§. cit.* textum & ibi notata à Panormit. *n. 4.* & Viviano *V. Si verb.*
61. Dixi etiam, *Ob causam pertinentem ad delegationem*; cum enim regulariter excommunicatus absolvendus sit ab eo, à quo ligatus fuit, aut ab istius superiore, *c. Pastoralis 11. §. Præterea*

de Offic. Ordin. ob causam, à delegato diverfam ad eamque non pertinentem, ab Ordinario excommunicatus pro abolitione ad istum, tanquam proprium superiorem & censuræ autorem, est remittendus. Quod si iste illum absolute malitiosè recuset, tum demum eum absolvere ipse delegatus potest, *§. cit. Malitiosè* inquam; quia, si Ordinarius abolitionem actori excommunicato dedit solum negaret; quòd in contumacia persistat, & Ecclesiæ mandatis parere recuset, absolvi etiam à delegato non posset; ac proinde vel ab agendo impellendus, & Papa informandus esse de statu causæ: vel, si necessitas absolgeret, quòd causa, ut aliquando matrimoniales, dilationem non admittat, excommunicatus à delegato ad residuam sive ad præsentem tantum actum iudiciale exercendum, ut istò peractò in excommunicationem reincidat, absolvi posset; quia hujusmodi abolitiones, hòc ipsò, quòd excommunicatio non absolute, sed solummodo ad tempus & nunc tantum effectum, ob speciem causæ potius quàm ipsius excommunicationis favorem relaxetur, Ordinarii jurisdictioni parum præjudicatur, Laiman *in §. cit. n. 6.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 85.* ubi, ita regulariter testes, non rorò actores absolvi consueverunt, uterque notat ex Decio *in §. cit. n. 4.*

Quintò, delegatus Papæ non tantum de causa sibi commissa cognoscere & pronuntiare, sed etiam (quantum officio suo functus esse videri possit, *c. At si clerici 4. in fine de Judic. & l. Jurdex 55. ff. de Re judic.*) à se latam sententiam, si velit, ipse exequi, *c. Significasti 7. intra annum* potest, *c. Quærenti 26. Intra annum*, inquam, quòd et si rescriptum iustitiæ, quando certum tempus non definitum, & aliud, ei con-

erarium, à Principe impetratum non est, perpetuum sit, *c. Si autem 9. § l. Fal- sò 2. C. de Rescript.* Glossa in *c. cit.* & Panormit. in *c. Quarenti cit. n. 7.* & quando eò data jurisdicção ad certum tempus restricta non est, semper duret: post latam tamen sententiam ad istius executionem sibi commissam jurisdictionem tantum retinet per annum, *c. Quarenti cit.* quò elapsò, licet sententia executioni mandata non sit, uti etiam, si anò nondum elapsò executio peracta sit, antè expirat, *c. In literis 9.* dummodo tamen reus condemnatus sententia plenè paruerit; si enim paulò post ab ea recedens victorem adversarium denuo turbaret, delegatus jurisdictionem reassumere, & reum ad executionem integrè perficiendam & stabiliendam compellere posset, Glossa in *c. cit. V. Ad integrum* Panormit. *ibid. n. 6.* & Laiman *n. 3.*

Dixi, Paulò post; quia, si ex intervallo primùm turbaretur, delegatus, clausulà exequendi & defendendi potestatem ei perpetuante non munitus, turbatum tueri amplius non posset; ac proinde hóc casu, uti etiam, si sententia ad executionis effectum à delegato intra annum non perduceretur, illi ad Ordinarium vel alium, qui jurisdictionem ad id se extendentem haberet, esset recurrendum, Molina *Tract. 5. de l. § l. disp. 26. n. 1. & 2.*

65. Dubium hóc locò & controversa est, an sententiam suam exequi intra annum etiam possit iudex ab inferiore Ordinario v.g. ab Episcopo delegatus. Quò cum Bartolo in *l. A. D. Pio 15. ff. de Re judic. n. 14.* negat Maranta *de Ord. judic. p. 4. disp. 5. n. 45. § p. 6. de Execut. n. 4.* propter *l. cit.* textum, quò datorum judicum sententiam ab his, qui eos dederunt; ac proinde ab Ordinario delegante exequendam, habetur: quæ Ju-

ris dispositio, licet in summi Principis delegato, non procedat, quoad inferiorum tamen delegatos correcta non est Jure Canonico; cum istius textus *c. Significasti § c. Quarenti cit.* de solo Papæ delegato loquantur. Sed omnino probabile est, sicut hunc, sic etiam ab inferiore delegatum, Sententiam suam exequi intra annum, de Jure saltem Canonico posse: nisi executionem delegans sibi specialiter reservârit, ut cum Glossa in *c. Si quis 4. V. Ipsius de Foro compet.* Panormit. *ibid. n. 32.* & aliis defendunt Molina *disp. cit. n. 5.* & Barbosa in *c. Significasti cit. n. 2.* eâ permoti ratione; quòd, causæ commissione alicui absolute factâ, omnia, quæ ad eam expediendam & ad ultimum effectum producendam requiruntur, ac proinde etiam executio commissa censeatur. Unde etiam, hujusmodi delegati iurisdictionem latâ sententiâ, non quoad actum exequendi, sed tantum, quoad actum cognoscendi expirare, dicit laudatus Panormit. *n. 39.*

Neque obstat *c. Si quis cit.* partim; quia eò non agitur de iudicib⁹ delegatis: sed de arbitris Juris, electis ex causa suspicionis, ut in *c. Significasti cit.* notat Gonzalez *n. 11.* partim verò; quia eò non negatur, delegatum ab Ordinario à se latam sententiam exequi posse, si causâ ipsi absolute, sed tantum si ipsi sola cognitio committatur, Laiman in *c. Si quis cit. n. 3.* ubi addit, cum hæc res valde controversa sit, in praxi Consuetudinem loci & verba Commissionis ante omnia consideranda & observanda.

66. Sextò delegatus Apostolicus, si sententiam suam exequi per se aut ministros suos non possit, aut non velit, ejus executionem alteri, & quò frequenter solet, iudici Ordinario demandare; & quia in causâ sibi commissa major

& superior illò est, *c. Sanè cit.* cum re-
nitentem ad preendum & exequendum
compellere censuris potest; ut iste sen-
tentiam exequi teneatur: licet eam esse
injustam, hoc est, contra partis litigantis
jus latam, privatim sciat, per notabilem
textum, *c. Pastoralis 28.* cujus §. *Quia*
verò Innocentius III. Episcopo Helienti,
consulendò scilicet, *An, si Ordinarius,*
cui executio sententia demandatur, ipsam
esse injustam cognoverit, *debeat eam exe-*
cutioni mandare, disertè respondit;
Quòd, cum Ordinarius teneatur obsequi
delegato, etsi sciat sententiam illam in-
justam, exequi nihilominus teneatur ean-
dem: nisi apud eum, delegatum, effice-
re possit, ut ab hoc onere ipsum absolvat.

Sed hujus §. sicut verba omnino per-
spicua, sic decisio Juri & rationi contra-
ria esse videtur. Illi; quòd *c. Si quando*
5. de Rescript. ipsius Summi Pontificis
mandatò, si injustum existimet, donec
rescribens consulatur, superfedere Ordini-
narius permittatur: *c. Super eo 2. de Crimi-*
mine falsi textu à Lucio III. disertè com-
mendatur prudentia Episcopi, senten-
tiam autoritate falsarum literarum la-
tam exequi nolentis: & *c. Inquisitioni*
44. de Sentent. excommunicat. ex ejus-
dem Innocentii Papæ rescripto, nullita-
tis matrimonii à se contracti conscius,
sententiam, pro ejus valore latam exe-
qui non teneatur, nec possit, etiamsi
compellatur sub pœna excommunicatio-
nis. Isti verò sive rationi; quia injusto
mandato superioris non est parendum,
c. Sollicitudinem 54. §. Si verò de Appel-
lar. quin ei resisti potest, *l. Prohibemus*
5. §. l. Defensionis 7. C. de Jure fisci.

67. His tamen non obstantibus, §. *cit.*
decisioni firmiter inhaerendum, cum In-
nocentio *ibi,* Navarro *in c. Cum contin-*
gat 24. de Rescript. Remed. 1. n. 7. Co-
varruv. Lib. 1. Var. cap. 1. n. 4. aliisque

Interpp. & DD. *in §. cit.* docent Barbo-
sa *n. 12.* & Gonzalez *n. 3.* partim; quòd
delegatus in causa sibi commissa quòvis
Ordinariò sit major, *c. Sanè 11. §. cit.*
de majorum autem sententiis, juxta
injustè latæ sint, judicare inferioribus non
permisum, sed eis acquiescendum sit,
l. Si Prætor 75. pr. ff. de Judic. §. l.
Adversus 6. C. Si adversus rem pæ-
partim verò; quòd, si Ordinarius illi
demandatam executionem sententiam,
hanc injustam existimat, denegare pos-
set, facile perverterentur judicia, & sen-
tentiarum executio ab executoribus, & con-
scientiam in contrarium habentibus, pre-
sistentibus impediretur aut protraheretur.

Pro istius tamen, ita firmatè de-
cisionis aliqua declaratione apud DD. no-
cepta & probè notanda est tergeminæ
distinctio.

Prima inter sententiam, quæ solen-
modo injusta & eam, quæ irrita & nul-
la est, sive; quòd autoritate falsarum
literarum, vel contra Jura mandata,
vel non servatò Juris Ordine sit lata;
quarum posteriorem; quòd eam dele-
gatus non, ut judex, tulerit, *arg. c. In-*
terru 10. de V. S. executioni non manda-
dam, evincunt allegata in contrarium, &
DD. passim sustinent, cum Felino *in b.*
cit. n. 28. & Panormit. *ibid. n. 4.* prio-
rem verò, si ejus injustitia notoria non
sit, & neque ejus error ostendi, neque
ab executionis onere liberatio à delegato
impetrari possit, insuper habità privata
scientiâ, executioni mandandam, evincit
§. *cit.* decisio, & pro ista firmandâ alla-
tæ rationes.

Alterà inter causas, super quibus
sententia est lata; vel enim ista Civilis
est, vel Criminalis, eaque de immo-
centis vita & membris agitur? Si prius,
sententia super ea lata, juxta §. *cit.* ab
execu-

executore saltem Mero, ut mox dicetur, mandanda est executioni. Si posteri⁹, sicut eam secundum allegata & probata contra certam scientiam privatam ferri, sic etiam executioni mandari à justitiæ ministro non posse, cum *cit.* Felino *n. 24.* & aliis DD, ostenditur *Lib. 2. Tit. 27. art. 4.*

Tertia inter ipsos executores, Merum, cui solummodo factum sive causæ jam plenè cognitæ ac decisæ executio, v.g. traditio possessionis est commissa, *l. Executores §. C. de Execur. rei judic.* & Mistum, cui sententiæ sive rei judicatæ executio commissa est cum aliqua cognitione, Glossa in *§. cit. V. Esi sciat*, & Imola *ibid. n. 19.* de quorum priore proposita decisio procedit; posteriorem autem, sive mixtum executorem, licet exceptiones, sententiæ justitiæ directè respicientes, admittere etiam ipse non possit, admittere tamen & cognoscere potest de impediendis aut minuendis executionem; ut est v.g. compensationis exceptio opposita ei, qui imperat solutionem &c. Laiman in *§. cit. n. 7.* & Gonzalez *cit. n. 3.* Atque ex his corrui ratio allata contra decisionem.

Neque huic aduersantur *cit. text⁹*: imprimis *c. Si quando §. esto enim*, sicut istò ad Papam recurri, sic etiam ab onere executionis liberatio peti possit: tamen, si non impetretur, ei non resistendum sed obediendum est, juxta *§. cit. §. c. Si quando §. hic*: deinde, *c. Super eo 2.* quia fallarum literarum autoritate latam sententiam executioni non mandandam, jam est insinuatam: denique *c. Inquisitioni 44.* quia executio sententiæ istius textùs intrinsecè mala & de re, humanæ potestatis præcepto aut dispositioni non obnoxia, est

69. Septimò demum, à Papa delegatum judicem in sententiæ à se latæ executione aduersus contumaces, &

illam impediens non tantum censuris aliisque ejusmodi remediis uti: sed, si illa non proficiant, Brachii etiam Secularis auxilium implorare posse, Juris est omnino explorati.

Dubium tamen est, an auxiliò illò uti etiam possit delegatus, speciali clausulà ejus implorationem permittente, non munitus. Ratio dubitandi oritur ex *c. Ut officium 11. §. Compescendi, V. Denique, de Hæreticis in 6.* quò textu, id Inquisitoribus contra Hæreticos specialiter permitti, videtur: & ex eo; quòd Apostolicis mandatis inferi aliquando soleat clausula, *Invocatò etiam, si opus sit, auxiliò brachii secularis*, non obscurò argumentò, id sine speciali commissione delegatis non licere.

Nihilominus, ejus invocationem delegatis, quando vel causam expedire vel sententiam exequi aliter non possunt, permissam, indubitatè defendunt Panorm. in *c. Significasti cit. n. 8.* Decius *ibid. n. 4.* Covarruvias *Pract. cap. 10. n. 1.* & alii DD. multi, quos referunt Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 106. n. 39.* Feliciano *liva de Foro Eccles. p. 2. q. 24. n. 2.* & Gonzalez in *c. 1. cit. n. 15.* id desumentes partim ex textu *can. Adm. stratores 23. q. 5. ibi, Quoties ab Episcopis & Ecclesiasticis viris conventi fuerint*: quibus verbis tam delegati quàm Ordinarii judices comprehenduntur: partim ex ratione; quòd brachii secularis auxilium invocare possit quilibet judex Ordinarius, *c. 1. §. c. Quoniam 14. in fine de Offic. Ordin.* Cur non Papæ delegat⁹, qui in causa sibi commissa quocùnque Ordinariò est major.

Neque aliud persuadet in contrarium allegatus textus; quia non nititur speciali ratione; ut, quòd Inquisitoribus, non etiam aliis, si opus sit, permissum censetur.

I i i 3 Neque

Neque etiam; quòd id aliquando in literis exprimat; quia, quæ de Jure infunt, exprimi aliquando solent, ut magis apprehendantur: & cum non exprimuntur, tacite subintelliguntur, Molina *cit. diff. 26. n. 2.* hanc autem facultatem de Jure inesse, patet ex eo; quòd alias delegati potestas sæpè esset inefficax, & sententiæ mandari non possent executioni, Panormit. & Decius *l. cit.* ubi tamen monent, antequam ad extraordinarium hoc remedium deveniatur, contumaces censuris Ecclesiasticis coercendos, & Ordinarii Ecclesiastici auxilium invocandum: & si hæc non sufficiant, ex necessitate implorandum brachium seculare; quòd extraordinaria remedia mandatò permittit non censeantur, quamdiu sufficiunt ordinaria & meliora, *arg. c. Præterea 5.*

70. Dubium secundò est, an delegato Apostolico imploratum secularis brachii auxilium valeat denegari. Non posse, satis est receptum; cum enim id imploratum denegari nequeat Episcopis eorumque Vicariis & similibus judicibus Ordinariis, *c. 1. de Offic. Ordin. & c. fin. de Except. in 6.* multò minus denegari poterit Papæ, qui Ordinarius judex est ipsorum Ordinariorum & Christi fidelium omnium, *can. Cuncta per mundam g. 3. & c. fin. de Foro compet. &* à quo tanquam capite & fonte omnis inferior jurisdictione Ecclesiastica derivatur, *can. Ita Dominus 7.* ibi, *Ut ab ipso quasi quodam capite dona sua & potestatem in corpus omne disunderet, dist. 19.* Navarrus *in c. Novit 13. de Judiciis not. 3. n. 44.* Bellarminus *de Rom. Pont. Lib. 4. cap. 24.* & Suarez *Contra Reg. Anglia lib. 3. cap. 6. n. 17.* Unde consequens est, idem auxilium multò minus, quàm judicibus Ordinariis quibuscunque, denegari posse delegatis Apostolicis, cum; quia bi in cau-

sis sibi commissis omnibus Ordinariis sunt majores, *c. Sanè & c. Quia veri cit.* tum verò; quia in causis sibi commissis gerunt vices & repræsentant personam ipsius Papæ: qui in ipsis auxilii denegatione contemnitur, & honoratur exhibitione, *can. fin. dist. 93.* & secularem iudicem legitime imploratum & auxilium suum ad sententiæ executionem indebitè denegantem ad id exhibendum per censuras Ecclesiasticas compellere potest, *arg. c. & h. fin. de Maled. Decius in c. Cum non ab homine 10. de Judiciis n. 9.* Corruvias *Prætic. cap. 10. n. 1.* & Menoch *de Arbitr. casu 452. à n. 1.*

Dixi Legitime imploratum; quia brachii sui auxilium secularis iudex petere & sine ullo sedis Apostolicæ contemptu denegat, si non legitime imploratur; sicut contingit Primo, si seculari iudici non constat, illud imploratum esse iudicem competentem, si veat causam delegatum; ac proinde, antequam potenti auxilium suum impendat, iudex secularis petere ab implorante potest exhibitionem literarum delegationis, ad certum se informandi, an auxilium imploratum Jure petatur ac debeat, *arg. l. Cum in Jure 31 ubi Panormit. n. 3.* Rotundus à Valle *Lib. 1. consil. 37. n. 2.* & Menoch *Retinenda poss. remed. 3. n. 360.* Secundo, si processus ac sententia nulla, & si quisque litas manifesta sit, ob non servatum certum nem Juris; quòd v.g. delegatus ad certum reum non citatum processerit, aut sententiam tulerit sine prævia causæ cognitione, Felinus *in c. Cum sit 8. de Foro compet. n. 8.* Imola *in c. 1. cit. n. 6.* & Navarrus *in c. Cum contingat 24. de Rescript. Remed. 1. à n. 7.* Tertiò, si sententia iniustitia notoria sit; quòd ea liquidi & indubitati Juris expressò errore nitatur; cum talis sententia ipso Jure invalida nullaque sit, *c. Inter cæteras 9. de Sent. & re judic.*

judic. ubi Felinus n. 5. & Petr. Barbosa in l. Maritum 12. ff. Solutio matrim. n. 51. Quartò, si sententia, pro cujus executione secularis brachii auxilium imploratur, nondum transit in rem judicatam; quòd appellatio ab ea ad delegantem legitime interposita, vel ad eam interponendam Jure indultum tempus necdum sit lapsum; quia, appellatione pendente, hòc ipsò; quòd delegati jurisdicctio suspensa sit, c. Non solum 7. de Appellat. in 6. pro sententiæ executione secularis brachii auxilium nulliter imploratur, Alciatus in c. 1. cit. n. 112. & Navarrus cit. n. 7. V. Quartò. Quòd tamen exaudiendum est de Appellatione, quæ utrumque, tam Suspensivum quam Devolutivum effectum parit; cum enim ea, quæ Devolutivum duntaxat effectum parit, non impediatur & moretur executionem, etiam non impediatur auxilii, ad executionem necessarij, implorationem.

71. Dubium tertio est, an judex secularis, cujus brachii auxilium imploratur, antequam hoc concedat, cognoscere valeat de justitia processus ac sententiæ; id enim affirmat Bartolus in l. Magistratus 12. ff. de Jurisdicct. & alii quidam LL. Interpp. apud Imolam in c. 1. de Offic. Ord. n. 16. quòd ex officio suo curare possit ac debeat, ne executione vel auxilio suo injustitiæ cooperetur. Sed hæc in re Interpp. illi graviter errarunt & impegerunt in Jus Ecclesiasticum: quò in causa criminis hæreseos curiæ & judici seculari ullam cognitionem non competere, planè liquet ex c. Ut inquisitionis 18. de Hæret. in 6. cujus §. Prohibemus à Bonifacio VIII. disertè cautum est; Ne ipsi, Judices seculares, de hoc crimine quoquò modò cognoscant, & ex Constitutione Gregorii XIV. quæ incipit Cum aliàs edita Calend. Junii 1591. ibi, Neque in ea cognitione de crimine hæresis, curia se-

cularis quoquò modò se intromittat: cujus à Papa utroque ratio redditur; Cum crimen merè Ecclesiasticum sit, de eoque cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat. Quæ ratio cum de omnibus Ecclesiastici fori causis procedat, curiæ & judicibus secularibus, sicut in hæresis, sic etiam in aliis causis merè Ecclesiasticis de fabricatorum processuum & latorum sententiarum justitia ullam cognitionem non competere, sed meri executoris & exhibendi, quòd postularum est, auxilium imminere, omnino evincit, juxta c. 1. de Offic. Ord. & c. fin. de Except. in 6. textus. Ratio ulterior est; quòd de spiritualibus & Ecclesiasticis causis seculares curiæ ac judices, nec principaliter nec incidenter, cognoscere permittantur, c. Decernimus 2. de Judicis c. Tuam 3. de Ord. cognit. & c. Si judex 12. de Sent. excom. in 6.

Quare, sicut Ordinarius Ecclesiasticus, sic etiã secularis judex Apostolico delegato, pro executione sententiæ, cujus nullitas aut injustitia notoria non est, ad se recurrendi, auxilium sui brachii concedere omnino tenetur, & perinde ut Ecclesiasticus, sic etiam ipse se conscientiam in contrarium habere, prætereundum non potest, arg. c. Pastoralis 28. §. Quia verò cit. cum; ne sibi vendicet cognitionem Jure non competentem: tum verò; ne delegati judicium elusorium reddatur ac pervertatur, ut n. 67. est dictum. Quòd vel maxime procedit, quando seculare brachium delegatus implorat non, ut à se lata & rei judicata authoritatem jam consecuta sententia à seculari giudice mandetur executioni: sed eam exequi ipse vult & ne impediatur, adversus resistentes illius per officiales ac ministros suos assistentiam petit, Menoch. Adpisc. poss. remed. 6. n. 6. Oliva cit. q. 25. n. 22.

ARTI.